

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 13.04.2018

Styresak: 24/18

Arkivsaksnr: 2017/4462-UNU

Møtedato:

Førstesemesterstudiene ved HF

Dokumenter i saken:

- Rapport fra arbeidsgruppe datert 08.06.17
- Oppnevning av arbeidsgruppe datert 31.03.17
- Oppnevning av arbeidsgruppe datert 25.09.14

Bakgrunn

Førstesemester for studentene ved HF har endret seg mye i løpet av de senere årene. Tidligere måtte studentene i tillegg til examen philosophicum ta to av de tre ex.fac.-emnene *Språk og kommunikasjon*, *Tekst og kultur* og *Akademisk skriving*.

Gjeldende *Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen*, § 2.4, stiller krav om at en bachelorgrad skal inneholde 10 stp. examen philosophicum og minst 10 stp. examen facultatum/innføringsemner. Fakultetsstyret åpnet i møte 25.03.14 (sak 21/14) opp for at alle studieprogram kunne etablere fagspesifikke introduksjonsemner/100-emner som normalt skal tas første semester. I perioden 2014-2016 ble slike emner etablert på de fleste studieprogrammene. Dette har medført at det store flertallet av studenter nå tar ett ex.fac.-emne og ett introduksjonsemne. Introduksjonsemnene er normalt ikke obligatoriske. Noen program tilbyr fortsatt ikke introduksjonsemner, og mange studenter på disse programmene tar to ex.fac.-emner selv om de i prinsippet kan velge ett av dem fritt blant andre tilgjengelige emner.

Som oppfølging av fakultetsstyrets vedtak 25.03.14 vedtok Studiestyret i møte 06.06.14 å opprette en arbeidsgruppe som skulle vurdere ex.fac. ved HF. Arbeidsgruppens mandat var å drøfte og gi anbefaling til målsettinger og innhold for ex.fac. i lys av at kravet i en grad er redusert til 10 stp., å vurdere de tre eksisterende ex.fac.-emnene, å vurdere forholdet mellom ulike kombinasjonsmuligheter i førstesemesterstudiet, samt å vurdere behov for og eventuelt foreslå endringer i det eksisterende ex.fac.-tilbudet (jf. oppnevning 25.09.14). Dette arbeidet stoppet imidlertid opp.

De tre ex.fac.-emnene har eksistert mer eller mindre uendret i over ti år. Også av den grunn er det nødvendig å vurdere innholdet i ex.fac. på nytt samt den rollen ex.fac. skal ha i førstesemesterstudiet som helhet. Prodekanen oppnevnte derfor i brev av 31.03.17 en ny arbeidsgruppe, ledet av professor Anne K. Bang, som fikk i mandat å utrede følgende:

- En vurdering av fremtidige undervisningsbehov for ex.fac. ved HF
- En faglig vurdering av de tre emnenes relevans, særlig sett i forhold til de nye 100-emnene

- En tettere integrasjon til 100-emnene ved de respektive instituttene, for eksempel ved at oppgaveskriving ved ex.fac.-emnet (særlig *Akademisk skriving*, men også de to andre) tar utgangspunkt i tematikk og/eller pensumlitteratur fra det relevante introduksjonsemnet
- En ordning der stipendiater og/eller tilsatte fra de ulike studieretningene får ex.fac. som del av sin arbeidsplikt
- Eventuelle endringer av ex.fac.-emnene som reduserer bemanningsbehovet, for eksempel ved at *Tekst og kultur* og *Akademisk skriving* slås sammen til ett kurs som strekker seg over hele semesteret (12-13 forelesninger), eller at det legges opp til felles forelesninger mellom to eller tre emner.
- Vurdere behov og eventuelt foreslå andre endringer i ex.fac. Eksempler kan være innføring av praksiselementer, digital kompetanse mv.

Mandatet er i flere henseender det samme som det arbeidsgruppen fikk i 2014.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport 08.06.17 (vedlagt), men på grunn av tidsnød ble ikke alle punktene i mandatet besvart. Rapporten inneholder dessuten en del unøyaktigheter i omtalen av den formelle statusen til de fagspesifikke introduksjonsemnene og ex.fac.-emnene. Det framstår blant annet som om alle introduksjonsemnene er obligatoriske. Det kan videre tolkes som om studenter på program uten introduksjonsemner må ta 20 stp. ex.fac. I rapporten settes det likevel fokus på problemstillinger det er viktig å jobbe videre med.

Arbeidsgruppen slår fast at det først og fremst er studenter på bachelorprogram i kunsthistorie, språkvitenskap og teatervitenskap som tar to ex.fac.-emner, dvs. program som ikke har fagspesifikke introduksjonsemner. Arbeidsgruppen mener at ex.fac.-emnenes relevans må ses i lys av både hvilken kunnskap studentene trenger for å gå videre ved HF, og hvilken kunnskap studieprogrammene har behov for hos sine studenter. Arbeidsgruppen vurderer det slik at ex.fac.-emnene per i dag ikke nødvendigvis dekker det faglige behovet til innføringsemner ved HF. Innholdet i emnene er ikke blitt tilpasset det faktum at de aller fleste studentene tar fagspesifikke introduksjonsemner i første studiesemester, og at de på sine respektive spesialiseringer møter andre begreper enn på ex.fac. *Tekst og kultur* har hatt en jevn nedgang de siste årene. Det påpekes at dette emnet fortsatt er preget av innhold som skal lære studentene begrepsapparatet i sentrale HF-fag, og at studentene nå har svært få forutsetninger for å forstå begreper som semiotikk og hermeneutikk uten at det følges opp med «praktisk læring».

Arbeidsgruppen konkluderer med at det foreligger faglige grunner for å gjøre endringer i ex.fac.-emnene slik de tilbys i dag og presenterer to mulige forslag til hvordan dette kan gjøres. Begge forslagene innebærer nedlegging av *Tekst og kultur* som eget emne og videreføring av *Akademisk skriving* og *Språk og kommunikasjon* som ex.fac.-emner, men med endret innhold.

Studiestyret behandlet rapporten i møte 04.10.17 (sak 22/17) og bad fakultetet om å slutføre kartleggingen av ex.fac. og utarbeide en sak til fakultetsstyret før eventuell iverksetting av tiltak. Studiestyret bad videre om at studentevalueringer også tas med i kartleggingen.

Fakultetsledelsen ser det ikke som formålstjenlig å kartlegge ex.fac. ytterligere, men mener det nå er tid for å se nærmere på innholdet i førstesemesterstudiet. Vi slutter oss til at det ikke lenger er behov for å tilby tre ex.fac.-emner på bakgrunn av at kun et lite mindretall av studentene nå tar to emner, og siden kravet i bachelorgraden er redusert til ett emne/10 stp. Vi er videre enige med arbeidsgruppen i at *Tekst og kultur* bør legges ned som eget emne. Det er langt flere studenter som tar *Akademisk skriving*, selv om emnet har behov for revisjon. Anbefalingen om å ta *Språk og kommunikasjon* opprettholdes på de aller fleste språkfagene til tross for delte erfaringer med emnet i dets nåværende form. Både *Akademisk skriving* og *Språk og kommunikasjon* bør derfor videreføres med revidert innhold.

Fakultetsledelsen foreslår at det nedsettes en arbeidsgruppe som skal utarbeide ny emnebeskrivelse og konkret innhold i *Akademisk skriving* og *Språk og kommunikasjon*, blant annet i lys av den rollen ex.fac. skal ha i førstesemesterstudiet som helhet. Arbeidsgruppen bør se på muligheten for å inkludere praksiselementer og digital kompetanse. Gruppens forslag til revisjon bør foreligge innen 20. august med tanke på iverksettelse fra og med studieåret 2019-2020.

Studiestyret bad om at studentevalueringer skulle tas med i det videre arbeidet. Det finnes imidlertid ikke tilgjengelige studentevalueringer av ex.fac.-emnene med unntak av *Språk og kommunikasjon* høsten 2006 og høsten 2015.

Forslag til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar å legge ned ex.fac.-emnet *Tekst og kultur* fra og med høstsemesteret 2019. Ex.fac.-emnene *Akademisk skriving* og *Språk og kommunikasjon* videreføres med revidert innhold.
2. Fakultetsstyret ber om at det nedsettes en arbeidsgruppe som skal utarbeide reviderte emnebeskrivelser og konkret innhold i *Akademisk skriving* og *Språk og kommunikasjon*, blant annet i lys av den rollen examen facultatum skal ha i førstesemestersstudiet som helhet. Arbeidsgruppen skal se på muligheten for å inkludere praksiselementer og digital kompetanse i emnene.
3. Arbeidsgruppen får frist til å levere sitt forslag til revisjon innen 20. august 2018 og forslag til reviderte emnebeskrivelser behandles i Studiestyret.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

EXAMEN FACULTATUM OG FØRSTESEMESTERSTUDIENE VED HF

Rapport fra en arbeidsgruppe 08.06.17

Arbeidsgruppen har hatt følgende medlemmer:

- Anne K. Bang, AHKR, leder
- Frode Ulvund, AHKR
- Matti Garnes Wiik, LLE
- Lene M. Johannesen, IF
- Hans Christian Farsethaas, FOF
- Steinar Thunestvedt, FOF
- Unni K. Utvik, HF, sekretær

Mandatet til arbeidsgruppen var å utrede følgende punkter:

- En vurdering av fremtidige undervisningsbehov for ex.fac. ved HF
- En faglig vurdering av de tre emnenes relevans, særlig sett i forhold til de nye 100-emnene
- En tettere integrasjon til 100-emnene ved de respektive instituttene, for eksempel ved at oppgaveskriving ved ex.fac.-emnet (særlig *Akademisk skrivning*, men også de to andre) tar utgangspunkt i tematikk og/eller pensumlitteratur fra det relevante introduksjonsemnet
- En ordning der stipendiater og/eller tilsatte fra de ulike studieretningene får ex.fac. som del av sin arbeidsplikt
- Eventuelle endringer av ex.fac.-emnene som reduserer bemanningsbehovet, for eksempel ved at *Tekst og kultur* og *Akademisk skrivning* slås sammen til ett kurs som strekker seg over hele semesteret (12-13 forelesninger), eller at det legges opp til felles forelesninger mellom to eller tre emner.
- Vurdere behov og eventuelt foreslå andre endringer i ex.fac. Eksempler kan være innføring av praksiselementer, digital kompetanse mv.

Bakgrunn

I sitt første semester ved HF skal studentene ta 30 studiepoeng, hvorav 10 utgjøres av ex.phil. De aller fleste studentene vil ta 10 studiepoeng i form av et fagspesifikt introduksjonsemne/100-emne som skal gi studenten en introduksjon til sentrale tema i faget. Det første programspesifikke introduksjonsemnet var på plass ved HF i 2012, og per høst 2016 er det kun kunsthistorie, språkvitenskap og teatervitenskap som ikke tilbyr et slikt emne. I tillegg til ex.phil. og et fagspesifikt 100-emne er 10 studiepoeng form av et ex.fac.-emne obligatorisk i en grad, 20 studiepoeng for dem som ikke tar fagspesifikke emner. Her har studentene per i dag tre emner å velge mellom:

- EXFAC00AS *Akademisk Skrivning*
- EXFAC00SK *Språk og Kommunikasjon*
- EXFAC00TKEKS og EXFAC00TKSEM *Tekst og Kultur* (to versjoner, med skoleeksamen eller skriftlig innlevering til seminar)

Ex.fac.-emnene administreres av Institutt for førstesemesterstudier (FOF), men det faglige ansvaret for *Språk og kommunikasjon* og *Tekst og kultur* ivaretas av LLE. Opprinnelig var det meningen at alle fagmiljøene skulle bidra med faglig kapasitet til ex.fac.-emnene, men dette har aldri blitt realisert. FOF har i 2017 et driftsbudsjett for ex.fac. på 3,1 mill. kroner. Dette dekker lønnsutgifter for 2,75 årsverk med faste stillinger (fordelt på én koordinator (100 %) og fire deltidslektorer) i tillegg til et betydelig beløp avsatt til lønn for midlertidige lektorer (ca. 1 mill.).

Kort beskrivelse av ex.fac.-emnene og fagmiljøenes vurdering av disse

EXFAC00SK Språk og kommunikasjon

Emnet gir en introduksjon til morfologi, syntaks og fonetikk/fonologi. Studentene har tre obligatoriske innleveringer i løpet av semesteret, én på hvert tema. Oppgavene er ment til å forberede til eksamen. Undervisningen består av en forelesning og et seminar per uke (to forelesninger per uke helt i starten). Pensumet er i all hovedsak bygget opp rundt norsk, fordi man ikke kan forutsette at studenten behersker andre språk. En del sammenlignende eksempler hentes likevel fra engelsk. En generell bemerkning fra fagmiljøene har vært manglende samsvar mellom begreper og modeller som brukes på *Språk og kommunikasjon* og fagspesifikke emner som det ellers blir undervist i på 100-nivå. Dette kan være forvirrende for en ny student.

Emnet er sterkt tilrådd for de aller fleste studentene på IF. Det er imidlertid delte erfaringer med emnet i sin nåværende form. De særlig krevende fremmedspråkene oppgir å være fornøyde med emnet og anser det som en nødvendig forutsetning for å kunne tilegne seg russisk, arabisk, kinesisk eller japansk. I den motsatte enden av skalaen er engelsk, der man i større grad ønsker seg en mer filologisk tilnærming. De øvrige språkfagene plasserer seg mer nøytralt, men opprettholder anbefalingen av *Språk og kommunikasjon* for sine studenter.

EXFAC00AS Akademisk skriving

Studentene er inndelt i grupper på 30 og har syv seminarer, hvert på to timer. I tillegg har de to felles introduksjonsforelesninger. I løpet av semesteret skal studentene produsere en skriftlig oppgave om et selvvalgt emne som de får individuell tilbakemelding på to ganger.

Personlig veiledning, pluss det faktum at studentene i praksis velger tema for oppgaven helt fritt, har vist seg å være svært ressurskrevende. Et generelt problem har vært at studentene bruker lang tid på å finne tema, og at de derfor kommer sent i gang. Det har her vært foreslått at studentene kan pålegges å velge tema fra 100-emnet på sin spesialisering, gjerne i forbindelse med seminar på 100-emnet. *Akademisk skriving* er tilrådd for studenter ved AHKR.

EXFAC00TKEKS og EXFAC00TKSEM Tekst og kultur

Emnet gir en introduksjon til grunntema i humaniora, samt i sentrale begreper som hermeneutikk, semiotikk, estetikk og retorikk. Pensum er lagt opp som "drypp" fra de ulike fagene og begrepsapparatet som brukes i ulike humanioratradisjoner.

Emnet undervises som forelesninger, der også forelesere fra de ulike fagene bidrar i tillegg til ansatte ved FOF. Eksamen er enten skoleeksamen eller i form av innleverte oppgaver på seminar. Emnet har hatt en jevn nedgang de siste årene, men er fortsatt anbefalt av flere studieprogram ved LLE. Et generelt problem har vært at studentene som kommer til faget, nå har svært få forutsetninger for å forstå begreper som semiotikk og hermeneutikk uten at det følges opp med "praktisk læring".

Fordeling av studenter på de ulike emnene, høsten 2016

Institutt	Program	EXFAC00AS	EXFAC00SK	EXFAC00TK
AHKR	BA i arkeologi	18		1
	BA i historie	76		7
	BA i kulturvitenskap	4		4
	BA i religionsvitenskap	8		2
Totalt		106		14

Institutt	Program	EXFAC00AS	EXFAC00SK	EXFAC00TK
LLE	BA i digital kultur			28
	BA i litteraturvitenskap	2		26
	BA i kunsthistorie	19		15
	BA i nordisk språk og litteratur	4	8	
	BA i norrøn filologi		1	
	BA i språkvitenskap	6	8	1
	BA i teatervitenskap	11	1	7
	Lektor med master i nordisk	1	27	
Totalt		43	45	77
IF	BA i arabisk		3	3
	BA i engelsk	4	8	2
	BA i fransk		4	
	BA i italiensk		5	
	BA i japansk	2	18	1
	BA i russisk	1	6	
	BA i spansk	2	4	1
	BA i tysk		2	
	Lektorutdanning fremmedspråk		25	6
	årsstudium i fransk		1	
	Årsstudium i engelsk	1		
Totalt		10	76	13
FOF	BA i filosofi	13		1
	BA i retorikk	5		3
	Årsstudium i filosofi	2		
Totalt		20		4
SKOK	BA i kjønnsstudier			11
GA/KMD	BA i musikkvitenskap	4	1	5
	Integreert master i musikkterapi	10		
Totalt		14	1	5
Andre				
SV	BA i journalistikk	1		
	BA i medievitenskap	35		
	Årsstudium i medievitenskap	12		
	BA i kognitiv vitenskap		16	
Totalt		48	16	
MN	Årsstudium	1		
Privatist				1
Totalt andre		49	16	1
Totalt bestått		242	138	125

Det er verdt å merke seg at tabellen inneholder beståtte eksamener, og derfor også omfatter studenter som tar to ex.fac.-emner, dvs. studenter ved studieprogrammer som enda ikke har utviklet 100-emner. Dette gjelder først og fremst studenter fra kunsthistorie (12), språkvitenskap (4) og teatervitenskap (7).

Ex.fac.-emner ved andre studiesteder

Universitetet i Oslo tilbyr ikke mindre enn åtte mulige ex.fac.-emner med noe ulik innretning, deriblant ett emne med en klar samfunnsvitenskapelig innretning og ett med en klar utdanningsvitenskapelig innretning. De øvrige fordeler seg mellom språkfag, nordisk, historie/arkeologi, tekst og tolkning, kunst og tolkning, samt ett emne i humanistiske grunnlagsproblemer. De ulike emnene er anbefalt av sine respektive studieretninger, men ikke alltid nødvendigvis som del av første semester.

<http://www.uio.no/studier/program/euram/ex.fac./index.html>

Universitetet i Tromsø har en helt annen form på førstesemesteret og tilbyr kun ett ex.fac.-emne som skal dekke både humanioras og samfunnsfagenes teorier og tenkemåter, samt en komponent i informasjonskompetanse i regi av universitetsbiblioteket. Det er verdt å merke seg at emnet også tilbys i nettbasert variant. Emnet er anbefalt for alle studenter på studieretninger som tilsvarer HF og SV i Bergen, inkludert historie, kunsthistorie, medie- og dokumentasjonsvitenskap, politikk, økonomi og filosofi, religionsvitenskap, russiskkunnskap, antropologi og sosiologi. Det er også verdt å merke seg at emnet her er anbefalt for språkfagene, dvs. russisk, finsk, engelsk, samisk, spansk og nordisk. Disse har egne 100-emner som tar for seg fonetikk og grammatikk etter behov.

https://uit.no/utdanning/emner/emne?p_document_id=508030

NTNU i Trondheim tilbyr, som Bergen, tre ex.fac.-emner. Det generelle emnet heter *Tekst og argumentasjon* og skal gi studentene erfaring med akademisk tenke- og skrivemåte. Også her tilbys det et eget ex.fac.-emne for språkstudenter med introduksjon til fagterminologi i grammatikk, lingvistikk mv. Det som skiller NTNU fra Bergen, er et ex.fac.-emne som heter *Historien i samfunnet* og tar for seg historiebruk og kulturarvsforståelse.

Arbeidsgruppens vurdering av innhold og relevans i ex.fac.-emnene ved HF

Ex.fac.-emnenes relevans må sees både i lys av hva studentene trenger å vite for å gå videre ved HF, og hva studieprogrammene har behov for hos sine studenter. Arbeidsgruppens vurdering er at ex.fac.-emnene per i dag ikke nødvendigvis dekker det faglige behovet til innføringsemner ved HF.

Innholdsmessig er emnene ikke blitt tilpasset det faktum at de aller fleste studenter nå tar programspesifikke introduksjonsemner/100-emner, og at de på sine respektive spesialiseringer møter andre begreper enn på ex.fac. Det er, særlig i tilfellet *Akademisk skriving*, heller ikke presisert (eller gjort obligatorisk) at studentene kan bruke kunnskap fra det programspesifikke introduksjonsemnet/100-emnet i utforming av semesteroppgaven. Når det gjelder *Tekst og kultur*, er denne fortsatt preget av innhold som skal lære studentene begrepsapparatet i sentrale HF-fag. Denne manglende tilpasningen har ført til at det ved flere institutter er delte oppfatninger om hvordan ex.fac.-emnene fungerer i forhold til de programspesifikke introduksjonsemnene.

Arbeidsgruppen vurderer det slik at det foreligger faglige grunner for å gjøre endringer i ex.fac.-emnene slik de tilbys i dag. Arbeidsgruppen vil presentere to mulige forslag til hvordan dette kan løses.

Alternativ 1: To ex.fac.-emner – Skrive/lese og Språk/språkbruk

En tilnærming vil være å korte ned og dele pensumet i dagens *Tekst og kultur*. Den delen av *Tekst og kultur* som handler om diskursforståelse og tekstanalyse, kan flyttes til *Akademisk skriving*. Samtidig kan de delene av *Tekst og kultur* som omhandler filologi og kommunikasjonsteori, flyttes til *Språk og kommunikasjon*.

Man står dermed igjen med to ex.fac.-emner, hvert på 10-12 forelesninger:

1. *Akademisk lesing og skriving*, praktisk rettet introduksjon. Her bør det legges vekt på praktisk innføring i humanistiske arbeidsmåter, gjerne i lese- og skrivegrupper. Bruk av grupper kan

også begrense arbeidsmengden noe for undervisere, som for eksempel kan ta den første runden med tilbakemelding som gruppeveiledning. Dette vil bli nødvendig på grunn av økt antall studenter.

2. *Språk og språkbruk*, med sterkere innslag av filologi. Det må her vektlegges at deler av fonetikk og grammatikk beholdes, slik at emnet fortsatt kan fungere som komplementært til de særlig krevende fremmedspråkene.

Med to ex.fac.-emner vil det fortsatt finnes et tilbud til studenter ved studieprogram som ikke har programspesifikke introduksjonsemner/100-emner, dersom de ønsker å ta to ex.fac.-emner. Det vil også gi rom for at enkelte studieprogram i fremtiden kan ønske å legge ned 100-emner. Noe avhengig av pensumdimensjonering kan det også være ønskelig å legge inn en komponent av digital kompetanse på begge kurs, i tekstsøk/tekstbehandling og/eller bruk av digitale baser for litteratur- og tekstsøk.

En reduksjon fra tre til to ex.fac.-emner vil naturlig nok også innebære en administrativ besparing.

Alternativ 2: Akademisk lesing/skriving som HF-emne + Språk og kommunikasjon som IF-emne

En variant av modellen over er å opprettholde ett innføringsemne ved HF, nemlig det som da blir *Akademisk lesing og skriving*. Ved en slik modell kan dagens *Språk og kommunikasjon* i sin helhet legges til IF og undervises der som del av (10 stp) førstesemester. Emnet kan enten utformes som et tilbud rettet mot de særlig krevende språkfagene (arabisk etc), eller ved tilpasninger utformes slik at både de fremmede fremmedspråkene og de knapt fremmede (engelsk) kan ha utbytte av det. Dette emnet må da kunne tas som del av de forberedende emnene, ved siden av ex.phil. I dette alternativet må midlene følge undervisningen, fra FOF til IF.

Hans Christian Farsethås
Lene Johannessen
Frode Ulvund
Matti Garnes Wiik
Steinar Thunestvedt

Referanse

2017/4462-UNU

Dato

31.03.2017

Oppnevning av arbeidsgruppe for utredning av examen facultatum (ex.fac.) ved Det humanistiske fakultet

Førstesemester for studentene ved HF har endret seg mye i løpet av de siste årene. I tillegg til examen philosophicum tok studentene tidligere to av de tre ex.fac.-emnene *Språk og kommunikasjon*, *Tekst og kultur* og *Akademisk skriving*. Dette endret seg ved innføringen av 100-emner på de enkelte studieretningene i perioden 2014-16. For det store flertallet av studenter har 100-emnet erstattet et av ex.fac.-emnene, noe som medfører at de fleste nå bare tar ett ex.fac.-emne. Dette gjelder likevel ikke alle, ettersom det fortsatt ikke er alle studieretninger som tilbyr 100-emner.

Denne samlede utviklingen har medført en nedgang i antallet totalt avlagte studiepoeng på ex.fac., men også en endring i hvilke kurs som trekker studenter. Ikke minst har det skjedd en endring i hvilke ex.fac.-emner som kombineres med hvilke studieretninger.

Tab. 1: Studiepoengproduksjon siste 5 år

År	Akademisk skriving	Språk og kommunikasjon	Tekst og kultur	SUM
2012	4810	2320	2390	9520
2013	4300	2030	2230	7790
2014	3530	1820	2300	7650
2015	1950	1750	1480	5180
2016	2420	1380	1250	5050

Tab. 2: Hvor kommer ex.fac.-studentene fra (tall for høsten 2016)?

År	Akademisk Skrivning	Språk og kommunikasjon	Tekst og kultur	SUM
AHKR	106		14	120
LLE	43	45	77	165
IF	10	76	13	99
FOF	20		4	24
SKOK			11	11
Griegakademiet/KMD	14	1	5	20
SV BA i journalistikk	1			1
SV BA i medievitenskap	35			35
SV årsstudium i medievitenskap	12			12
SV BA i kognitiv vitenskap		16		16
ANDRE	1		1	2
TOTALT BESTÅTT	242	138	125	505

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Tab. 3: Studenter som tar to ex.fac.-emner (tall 2016 tall)

		Akademisk Skrivning + Tekst og Kultur	Akademisk Skrivning + Språk og Komm.
AHKR	BA i historie	1	
LLE	BA i kunsthistorie	12	
LLE	BA i språkvitenskap		4
	BA i teatervitenskap	7	
FOF	BA i retorikk	3	
TOTALT HF		23	4
Griegakademiet/KMD		3	1

Som det også fremgår av tabellene, har det vært en nedgang i antall studenter på alle emnene, først og fremst fordi de fleste studentene nå tar kun ett ex.fac.-emne, i kombinasjon med innføringsemne på studieprogrammet. Studentene fordeler seg etter et klart mønster der AHKR går til *Akademisk skrivning*, IF-studenter til *Språk og kommunikasjon*, mens LLE-studenter fordeler seg ut over alle emnene med en overvekt på *Tekst og kultur*. Det er også slik at ex.fac.-emnet *Tekst og kultur* hovedsakelig tas av studenter fra digital kultur, litteraturvitenskap, teatervitenskap og kunsthistorie. Av disse igjen var det høsten 2016 totalt 12 studenter, alle fra kunsthistorie, som tok to ex.fac.-emner, hovedsakelig fordi kunsthistorie ikke tilbyr innføringsemne.

Ex.fac.-emnene var i utgangspunktet ment som emner som alle fagmiljøer (alle institutter) deltok i, og der undervisningen ikke utelukkende skulle foretas av FOF. Denne målsetningen har aldri blitt ordentlig realisert. En av konsekvensene har vært at bemanningssituasjonen for ex.fac. ikke står i forhold til undervisningsvolumet.

Høsten 2016 bestod bemanningen av 2,5 årsverk, det meste knyttet til akademisk skrivning. Til tross for at studenttallet har gått ned (som følge av utviklingen skissert over), har arbeidsmengden ved ex.fac.-samlet gått opp, særlig på *Akademisk skrivning*.

For alle tre kurs vil det være mulig å utvikle tettere samarbeid med de respektive 100-emnene som studentene tar samme semester. For *Akademisk skrivning* er det naturlig å tenke seg at oppgavene blir tettere knyttet til innhold og pensum på 100-emnene. Det er også mulig å legge opp til flere forelesninger og færre seminar, der tema som referanseteknikk, sitater, men også retoriske grep og argumentasjon, tas i plenum. Også for *Språk og kommunikasjon* og *Tekst og kultur* er det mulig å se for seg en tettere integrasjon med 100-emnene, for å sikre et ensartet begrepsapparat og for å ruste studentene best mulig til de ulike fagene. Det også mulig å vurdere om studentene kan ha felles forelesninger mellom to eller tre emner.

For å utrede examen facultatum (ex.fac.) oppnevner Det humanistiske fakultet nå en arbeidsgruppe.

Arbeidsgruppens mandat og sammensetning

Arbeidsgruppen bes om å utrede følgende punkter:

- En vurdering av fremtidige undervisningsbehov for ex.fac. ved HF
- En faglig vurdering av de tre emnenes relevans, særlig sett i forhold til de nye 100-emnene
- En tettere integrasjon til 100-emnene ved de respektive instituttene, for eksempel ved at oppgaveskriving ved ex.fac.-emnet (særlig *Akademisk skrivning*, men også de to andre) tar utgangspunkt i tematikk og/eller pensumlitteratur fra det relevante introduksjonsemnet
- En ordning der stipendiater og/eller tilsatte fra de ulike studieretningene får ex.fac. som del av sin arbeidsplikt

- Eventuelle endringer av ex.fac.-emnene som reduserer bemanningsbehovet, for eksempel ved at *Tekst og kultur* og *Akademisk skriving* slås sammen til ett kurs som strekker seg over hele semesteret (12-13 forelesninger), eller at det legges opp til felles forelesninger mellom to eller tre emner
- Vurdere behov og eventuelt foreslå andre endringer i ex.fac. Eksempler kan være innføring av praksiselementer, digital kompetanse mv.

Arbeidsgruppen sammensettes som følger:

- Førstemanuensis Anne K. Bang, AHKR
- Professor Frode Ulvund, AHKR
- Professor Lene Johannessen, IF
- Førstemanuensis Matti Garnes Wiik, LLE
- Universitetslektor Hans Christian Farsethås, FOF
- Administrasjonssjef Steinar Thunestvedt, FOF (observatør)

Arbeidsgruppen ledes av Anne K. Bang. Sekretær for gruppen er seniorrådgiver Unni K. Utvik.

Arbeidsgruppen bes levere sin rapport innen 31.05.17.

Vennlig hilsen

Claus Huitfeldt

Ranveig Lote

Kopi

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for fremmedspråk

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Senter for vitenskapsteori

Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Institutt for fremmedspråk

Referanse

2014/9767-ROW

Dato

25.09.2014

Arbeidsgruppe: Evaluering av examen facultatum ved Det humanistiske fakultet

Studiestyret gjorde i møte 6. juni 2014 følgende vedtak (Sak 12/14):

"Studiestyret oppnevner en arbeidsgruppe til å vurdere examen facultatum (ex.fac.) ved Det humanistiske fakultet. Arbeidsgruppen gis følgende mandat:

- Å drøfte og gi anbefalinger til målsettinger og innhold for ex.fac. ved Det humanistiske fakultet i lys av de endringer som reduksjon av ex.fac.s minste omfang til 10 studiepoeng innebærer.
- Å vurdere de tre eksisterende ex.fac.-emnene enkeltvis med utgangspunkt i emnebeskrivelser, litteraturlister (pensa), tidligere emneevalueringer, eksamensdata, ressursbruk m.v., med hensyn både til de målene som er formulert for det enkelte emne og de målene som er formulert i forbindelse med ovenstående punkt.
- Å vurdere forholdet mellom de ulike mulige kombinasjonene av examen philosophicum, eksisterende ex.fac.-emner og fagemner i første semester.
- På bakgrunn av ovenstående, vurdere behov for og eventuelt foreslå endringer i eksisterende ex.fac.-tilbud.

Arbeidsgruppen settes sammen som følger:

- En representant oppnevnt av AHKR
- En representant oppnevnt av LLE
- En representant oppnevnt av IF
- En representant oppnevnt av GA
- Emneansvarlig for ex.phil ved HF
- To studentrepresentanter oppnevnt av HSU

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
Telefaks 55589383
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgt. 1
Bergen

Saksbehandler
Ronald Worley
55589963

Arbeidsgruppen velger selv sin leder. Emneansvarlige for Akademisk skriving, Tekst og kultur og Språk og kommunikasjon bør inviteres til å delta på arbeidsgruppens møter og få arbeidsgruppens rapport til kommentar før den overleveres til Studiestyret. Arbeidsgruppen bes levere sin rapport og anbefalinger innen 31.12.2014."

I samsvar med ovenstående ber vi mottagerne om å oppnevne sine representanter til arbeidsgruppen og melde tilbake hit innen **07. oktober**. Fakultetssekretariatet vil kalle sammen til første møte i arbeidsgruppen.

Siden tiden frem til årets slutt har skrumpet betraktelig siden studiestyrets vedtak, forlenger vi fristen for arbeidsgruppens rapport til mandag 2.3.2015.

Vennlig hilsen

Claus Huitfeldt
visedekan

Ronald Worley
studiesjef